

**VI WOJEWÓDZKI KONKURS Z JĘZYKA POLSKIEGO
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJEWÓDZTWA
ŚWIĘTOKRZYSKIEGO**

ETAP I – SZKOLNY

**21 listopada 2022 r.
godz. 10:00**

Kod pracy ucznia

Suma punktów

Czas pracy: **120 minut**

Liczba punktów możliwych do uzyskania: **100 punktów**

Instrukcja dla ucznia

1. W wyznaczonym miejscu arkusza z zadaniami konkursowymi wpisz swój kod.
2. Sprawdź, czy na kolejno ponumerowanych stronach jest wydrukowane **25 zadań**.
3. Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś Komisji Konkursowej.
4. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania. Wykonuj zadania zgodnie z poleceniami.
5. Rozwiązania zadań zapisuj długopisem lub piórem z czarnym lub niebieskim tuszem/atramentem.
6. Nie używaj korektora.
7. Rozwiązania zadań zamkniętych zaznaczaj w arkuszu z zadaniami konkursowymi. W zadaniach zamkniętych poprawna jest jedna lub więcej niż jedna odpowiedź. Wybierz tę odpowiedź lub odpowiedzi i właściwą literę/ właściwe litery zaznacz kółkiem, np.: A
8. Jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie przekreśl krzyżykiem, np.: ~~A~~ i zaznacz kółkiem inną wybraną odpowiedź, np.: B
9. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach w arkuszu z zadaniami konkursowymi. Ewentualne pomyłki przekreślaj.
10. Przy rozwiązywaniu zadań możesz korzystać z brudnopisu (poproś o kartkę brudnopisu Komisję Konkursową). Brudnopis nie podlega sprawdzeniu.

Powodzenia!

Przeczytaj uważnie tekst I., a następnie wykonaj zadania nr 1–11.

Tekst I.

ZEMSTA, AKT I, SCENA DRUGA

CZEŚNIK

Już się stało.

Teraz inne dam zlecenie:

Mości Papkin — ja się żenię.

PAPKIN

Ba!

CZEŚNIK

przedrzeźniając

Cóż to: ba?

PAPKIN

Tak się cieszę!

I w tę sprawę chętnie spieszę.

Powiedz, gdzie mam błysnąć chwałą;

Mamże zostać dziewosłębem¹?

Mamże zmusić zbyt zuchwałą?

Mamże skłonić zbyt nieśmiałą?

Mamże, jeśli cudzą żoną,

Jej tyrana przeszyć łono?...

CZEŚNIK

Cóż, u diabła, za szaleństwo!

¹ dziewosłęb (staropol.) – swat.

PAPKIN

Znasz, Cześniku, moje męstwo.

CZEŚNIK

Słuchaj: mówiąc między nami,

Bez mej chluby, twej urazy,

Więcej niż ty, mój Papkinie,

Mam rozumu tysiąc razy.

PAPKIN *chce przerwać, co CZEŚNIK znakiem wstrzymuje.*

Lecz rozprawiać z niewiastami,

Owe jakieś bałamutnie²,

Afektowe³ świegotanie —

Niech mi zaraz łeb kto utnie,

Nie potrafię, mocium panie.

Ty więc musisz swą wymową...

PAPKIN

Jest już twoją — daję słowo —

Chcesz, przysięgnę — masz już żonę,

Bo ja szczęście mam szalone:

Tylko spojrzę, każda moja,

A na każdą spojrzeć umiem.

Idę.

Źródło: <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/zemsta.html#footnote-idm140591415128184>

² bałamutnie – bałamucenie, zawracanie głowy.

³ afektowe (z łac. *affectus* ‘uczucie’) – pełne rozczulenia, uczuciowe, miłosne.

Zadanie 1. (0–2)

Uzupełnij zdania właściwymi terminami literackimi.

A. Tekst I. to gatunek literacki _____. (0–1)

B. Tekst I. to rodzaj literacki _____. (0–1)

Zadanie 2. (0–8)

Wykonaj poniższe polecenia A–C.

A. Podaj trzy cechy gatunkowe tekstu I. (0–3)

B. Podaj trzy cechy rodzajowe dramatu. (0–3)

C. Wymień tytuł znanego ci utworu, który reprezentuje taki sam rodzaj literacki jak tekst I.
Podaj imię i nazwisko jego twórcy. (0–2)

Tytuł:

Imię i nazwisko autora:

Zadanie 3. (0–1)

Z przytoczonego fragmentu wynika, że Cześnik traktuje Papkina z

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. serdecznością.
- B. podejrzliwością.
- C. lekceważeniem.
- D. bezwzględnością.

Zadanie 4. (0–1)

Jakie cechy charakteru Papkina ujawniły się w przytoczonej rozmowie?

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. odwaga i zuchwałość.
- B. nieśmiałość i niecierpliwość.
- C. roztropność i męstwo.
- D. próżność i zarozumialstwo.

Zadanie 5. (0–1)

Z tekstu I. wynika, że Cześnik chce wysłać Papkina do swej wybranki, ponieważ

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. nie ma czasu na szukanie żony.
- B. podziwia jego odwagę.
- C. uważa go za mądrzejszego od siebie.
- D. nie umie rozmawiać z kobietami.

Zadanie 6. (0–1)

Dlaczego Papkin przyjmuje zlecenie Cześnika? Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Bardzo chce mu pomóc.
- B. Jest odpowiedzialnym człowiekiem.
- C. Uważa się za znawcę kobiet.
- D. Bardzo się nudzi.

Zadanie 7. (0–1)

Wyraz „świegotanie” oznacza w tekście rozmowę prowadzoną w tonie

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. lekkim i kokieteryjnym.
- B. władczym i poważnym.
- C. uprzejmym i naturalnym.
- D. chłodnym i stanowczym.

Zadanie 8. (0–5)

Oceń poprawność podanych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

A.	Główni bohaterowie <i>Zemsty</i> mieszkają na zamku w Czorsztynie.	P	F
B.	Papkin został poczęstowany przez Rejenta zatrutym winem.	P	F
C.	Słowa: „Jeśli nie chcesz mojej zguby, krokodyla daj mi luby” wypowiada Klara.	P	F
D.	Alina to jedna z bohaterek <i>Zemsty</i> .	P	F
E.	W przytoczonym fragmencie <i>Zemsty</i> pojawiają się didaskalia.	P	F
F.	Papkin miał namówić Klarę do ślubu z Cześnikiem.	P	F
G.	W przytoczonym fragmencie <i>Zemsty</i> dominuje monolog.	P	F
H.	W <i>Zemście</i> występuje tekst główny i tekst poboczny.	P	F
I.	<i>Zemsta</i> reprezentuje rodzaj literacki, w którym nie ma narratora.	P	F
J.	Didaskalia to inaczej tekst główny utworu.	P	F

Zadanie 9. (0–2)

Wyjaśnij, na czym polega komizm językowy we fragmencie:
„Hej! Gerwazy! daj gwintówkę! niechaj strącę tę makówkę!”

Zadanie 10. (0–4)

Oceń poprawność podanych informacji. Wybierz P, jeśli informacja na temat postaci jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

	Bohater	Informacja na temat postaci	Prawda	Falsz
A.	Cześnik Maciej Raptusiewicz	Szlachcic z dziada pradziada, wróg Rejenta.	P	F
B.	Rejent Milczek	Właściciel połowy zamku, wróg Cześnika.	P	F
C.	Klara Raptusiewiczówna	Bratanica Cześnika, zakochana w Wacławie.	P	F
D.	Józef Papkin	Ubogi szlachcic, którego jedynym majątkiem jest szabla i zamek w Czorsztynie, pozostaje na usługach Cześnika.	P	F
E.	Perelka	Dworzanin Cześnika.	P	F
F.	Śmigalski	Kuchmistrz Cześnika.	P	F

G.	Podstolina Hanna Czepiersińska	Wdowa, szuka kandydata na męża, przyjmuje oświadczyzny Cześnika, później jednak chce wyjść za Wacława.	P	F
-----------	-----------------------------------	--	----------	----------

Zadanie 11. (0–6)

Podziel osoby dramatu na pierwszoplanowe, drugoplanowe i epizodyczne:

Perelka, Klara, Papkin, Śmigalski, Rejent, Cześnik

Wpisz prawidłową odpowiedź:

A. Bohaterowie pierwszoplanowi:

B. Bohaterowie drugoplanowi:

C. Bohaterowie epizodyczni:

Przeczytaj uważnie tekst II, a następnie wykonaj zadania nr 12–24.

Tekst II.

[...] I zobaczyli... Obóz Greków był pusty – ale nie całkiem. Statki, żołnierze i broń zniknęły. Na głównej drodze za to stał... koń! Nie taki prawdziwy z krwi i kości, tylko drewniany. Magnus ocenił, że miał przynajmniej osiem metrów wysokości. Już kiedyś widział takiego konia – na pergaminie Greka Epejosa. Był przymocowany do platformy na kołach niczym gigantyczna zabawka. Ludzie otoczyli drewnianego rumaka i przyglądali mu się ze zdziwieniem. Do czego miałby służyć?, zastanawiali się. Dlaczego Grecy go zbudowali? I dlaczego zostawili go tutaj?...
[...]

[...] Jego okrągła głowa była skąpo porośnięta włosami. Usiana plamami wątrobowymi twarz sprawiała wrażenie dość zawziętej – jak u kogoś, kto wiele spraw w życiu bierze zbyt poważnie. Mimo że ogólnie był niewielkiego wzrostu, mężczyzna miał nieproporcjonalnie długie ręce, sięgające mu prawie do kolan. Dzieci oceniły, że musiał mieć około pięćdziesięciu lat.

- Nazywam się Heinrich Schliemann – przedstawił się – kupiec i archeolog. Prowadzę i finansuję wykopaliska na terenie Troi, słynnego miasta króla Priama, które ponownie odkryłem. Z kim mam zaszczyt rozmawiać?
- Jesteśmy Magnus i Lilith – powiedział chłopiec [...]

Zadanie 12. (0–1)

Wybierz poprawne dokończenie zdania.

Powyższe fragmenty pochodzą z książki:

A. *Mitologia* Jana Parandowskiego.

- B. *Skarb Troi* Olafa Fritsche.
- C. *Klechdy sezamowe* Bolesława Leśmiana.
- D. To jedna z polskich baśni.

Zadanie 13. (0–3)

Oceń poprawność podanych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, F – jeśli jest fałszywe.

A.	Bohaterami książki, której fragment stanowi tekst II, są: Lilly, Albert, Magnus, Heinrich Schliemann.	P	F
B.	Cała akcja powieści rozgrywa się w starożytnej Troi.	P	F
C.	Albert to jeden z bohaterów, który przed trzema laty uległ wypadkowi.	P	F
D.	Wydarzenia rozgrywają się równolegle w teraźniejszości i w przeszłości.	P	F
E.	Ptak w powieści miał na imię Merlin.	P	F
F.	W powieści występuje żółw Parys.	P	F
G.	Heinrich Schliemann to postać prawdziwa.	P	F
H.	W tekście II nie występują liczebniki.	P	F

Zadanie 14. (0–4)

W powieści pojawiają się wątki mitologiczne dotyczące:

Zaznacz prawidłową odpowiedź/prawidłowe odpowiedzi.

- A. jabłka niezgody,
- B. wieszczki Kasandry,
- C. Dedala i Ikara,
- D. Prometeusza,
- E. wojny trojańskiej,
- F. konia trojańskiego.

Zadanie 15. (0–1)

Wybierz poprawne dokończenie zdania.

W tekście II występuje

- A. narrator trzecioosobowy.

- B. narrator pierwszoosobowy.
- C. podmiot liryczny.

Zadanie 16. (0–2)

Wskaż prawidłowe wyjaśnienie związku frazeologicznego „koń trojański”.

- A. drewniany koń zabawka
- B. ukryte niebezpieczeństwo, podstęp
- C. kryzys
- D. obrona konieczna

Ułóż zdanie z tym związkiem.

Zadanie 17. (0–1)

W jaki sposób dzieci porozumiewały się w Troi z tubylcami? Wybierz poprawną odpowiedź/poprawne odpowiedzi.

- A. w języku angielskim
- B. w języku polskim
- C. za pomocą uniwersalnego tłumacza – wynalazku taty Alberta
- D. za pomocą niebieskiego kryształu

Zadanie 18. (0–2)

Co zadziwiło pasterza Costę, którego dzieci spotkały w Troi? Wybierz poprawną odpowiedź/poprawne odpowiedzi.

- A. że Lilli dużo mówi i umie pisać
- B. umiejętność gry w piłkę nożną
- C. nic
- D. to, skąd pochodzą

Zadanie 19. (0–7)

Zredaguj ogłoszenie na szkolną stronę internetową, w którym zachęcisz koleżanki i kolegów do obejrzenia rekonstrukcji historycznej wojny trojańskiej. Użyj dwóch argumentów zachęcających do udziału w wydarzeniu. Zwróć uwagę na poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną.

Zadanie 20. (0–4)

Uzupełnij tabelę.

	Wyraz	Część mowy	Liczba	Osoba	Przypadek
A.	plamami				
B.	finansuję				
C.	zaszczyt				
D.	służyć				

Zadanie 21. (0–5)

Narysuj wykres zdania i nazwij poszczególne części zdania.

Jego okrągła głowa była skąpo porośnięta włosami.

Zadanie 22. (0–1)

Wskaż poprawny zapis.

- A. Troi
- B. Troji
- C. troi
- D. Troii

Zadanie 23. (0–8)

Nazwij części mowy występujące w poniższym zdaniu.

Prowadzę i finansuję wykopaliska na terenie [...] słynnego miasta króla Priama, które ponownie odkryłem.

prowadzę
i
finansuję
wykopaliska

na
 terenie
 słynnego
 miasta
 króla
 Priama
 które
 ponownie
 odkryłem

Zadanie 24. (0–4)

Uzupełnij tabelkę według wskazówek z nagłówków.

Cytat	Imię i nazwisko autora dzieła	Tytuł dzieła	Gatunek literacki
A. „Więc teraz co wieczora na leśne rozłogi Musisz do mnie przychodzić. Będziemy bładzili, Kiedy księżyc przyświeca, kiedy słowik kwili, Nad falą szklistych jezior, pod wielkim modrzewiem Będziemy razem marzyć przy księżycu.”			
B. „Ja – z nim w zgodzie? – Mocium panie, Wprzód słońce w miejscu stanie, Wprzód w morzu wyschnie woda, Nim tu u nas będzie zgoda.”			
C. „Biada chłopcom, którzy nie chcą słuchać rodziców i uciekają z domu! Nigdy nie będą szczęśliwi, a gdy staną się starsi, gorzko tego pożałują.”			

„Bo jesteś pajacykiem, a co gorsza, masz pustą głowę.”			
D. „Jedzą, piją, lulki palą, Tańce, hulanka, swawola.”			

Zadanie 25. (0–25)

Proponujemy Ci cztery tematy wypracowań. Przeczytaj uważnie polecenia, a następnie wybierz jeden z tematów.

Zadania A i B dotyczą tekstów o charakterze argumentacyjnym. W objaśnieniu tematów znajdują się kryteria ilościowe (np. liczba argumentów, liczba utworów itp.) – nie wykraczaj poza wskazaną w poleceniu liczbę (dodatkowe przykłady, argumenty nie będą punktowane).

Zadania C i D dotyczą tekstów o charakterze twórczym – opowiadań. Przeczytaj uważnie polecenia, zwróć uwagę na elementy, które musisz uwzględnić w swoim wypracowaniu. Pamiętaj, że Twoja praca powinna świadczyć o znajomości postaci, której dotyczy, realiów jej czasów, wydarzeń historycznych itp.

Twoja praca powinna zająć co najmniej półtorej strony A4 (ostatni wers wyznaczający tę granicę zaznaczono szarym tłem na str. 16).

Uzupełnij:

Wybieram temat nr

- A.** *Literatura inspiruje nas do poznawania ważnych wydarzeń i postaci z historii Polski.* Odnies się do tego twierdzenia, podając trzy argumenty poparte przykładami. W swojej pracy odwołaj się do twórczości trzech pisarzy lub poetów (możesz uwzględnić także pieśni i piosenki patriotyczne znanych lub/i anonimowych autorów) z wykazu lektur obowiązujących na I etapie VI Wojewódzkiego Konkursu z Języka Polskiego (wykaz zamieszczono na ostatniej stronie arkusza).
- B.** *Te utwory nadal uczą, choć powstały przed setkami lat...* Udowodnij prawdziwość tej tezy, odwołując się do wybranych dwóch bajek Ignacego Krasickiego i dwóch fraszek Jana Kochanowskiego. Swoje argumenty poprzyj przykładami.
- C.** Wyobraź sobie, że Heinrich Schliemann, dzięki magicznemu tunelowi, trafia do świata XXI wieku... Napisz opowiadanie z dialogiem o jego przygodzie, w którym narratorem będzie sam archeolog. Wybierz miejsce na Ziemi, w które się przeniósł w czasie. W swoje opowiadanie wpleć opis krajobrazu lub opis przedmiotu oraz opis przeżyć wewnętrznych.

§15 ust. 1 „Regulaminu przedmiotowego”:

Na I (szkolnym) etapie Konkursu uczeń powinien znać następujące lektury:

- 1) *Biblia*: stworzenie świata i człowieka oraz opowieści ewangeliczne: o siewcy, o talentach, o pannach roztropnych, o miłosiernym Samarytaninie;
- 2) wybrane mity greckie: o powstaniu świata, o Prometeuszu, o Syzyfie, o Demeter i Korze, o Dedalu i Ikarze, o Heraklesie, o Tezeuszu i Ariadnie, o Orfeuszu i Eurydyce;
- 3) wybrane podania i legendy polskie, w tym: o Lechu, Piaście, Kraku i Wandzie;
- 4) Bolesław Leśmian, *Klechdy sezamowe*;
- 5) wybrane baśnie polskie i europejskie, w tym: Charles Perrault, *Kopciuszek*, Aleksander Puszkina, *O rybaku i złotej rybce*;
- 6) Carlo Collodi, *Pinokio*;
- 7) wybrane bajki, w tym Ignacego Krasickiego;
- 8) wybrane fraszki, w tym Jana Kochanowskiego, Jana Sztaudyngera;
- 9) Adam Mickiewicz, *Reduta Ordona*, *Śmierć Pułkownika*;
- 10) Adam Mickiewicz, *Pani Twardowska*, *Powrót taty*, *Świtezianka*;
- 11) Adam Mickiewicz, *Dziady cz. II*;
- 12) Juliusz Słowacki, *Balladyna*;
- 13) Aleksander Fredro, *Zemsta*;
- 14) Juliusz Słowacki, *W pamiętniku Zofii Bobrówny*;
- 15) Antoine de Saint-Exupéry, *Mały Książę*;
- 16) Olaf Fritzsche, *Skarb Troi*;
- 17) wiersze poetów wskazanych dla klas IV–VI w podstawie programowej [...]: Władysława Bełzy, Jana Brzechwy, Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego, Zbigniewa Herberta, Anny Kamieńskiej, Joanny Kulmowej, Adama Mickiewicza, Czesława Miłosza, Tadeusza Różewicza, Juliusza Słowackiego, Leopolda Staffa, Juliana Tuwima, Jana Twardowskiego oraz pieśni i piosenki patriotyczne.